

การแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบ
ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

นางสาวจุฑามาศ ถึงนาค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-531-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๕1๗362350

**INFORMATION SEEKING AND USE OF ART AND DESIGN FACULTY MEMBERS
IN STATE UNIVERSITIES**

Miss Jutamas Thoungnak

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-531-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแสวงหาและการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการ
ออกแบบในมหาวิทยาลัยของรัฐ

โดย

นางสาวจุฑามาศ ถึงนาค

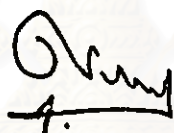
ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

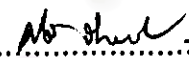
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์

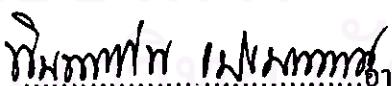
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

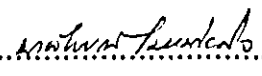

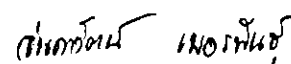
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..........ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

..........อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์)

..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่น่าขกิง)

..........กรรมการ
(อาจารย์จินดารัตน์ เบอรพันธ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จุฬามาต ถึงนาค : การแสวงหาและการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบในมหาวิทยาลัยของรัฐ (INFORMATION SEEKING AND USE OF ART AND DESIGN FACULTY MEMBERS IN STATE UNIVERSITIES) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. พิมพ์ว่าไพ เปรมสมิทธิ์, 226 หน้า. ISBN 974-635-531-7

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศที่ใช้ ความพึงพอใจต่อแหล่งสารนิเทศ การใช้สารนิเทศ และผลของการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบในมหาวิทยาลัยของรัฐ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์จำนวนทั้งสิ้น 269 คน ในมหาวิทยาลัย 6 แห่ง

ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการสอนและการติดตามความรู้ใหม่ แสวงหาสารนิเทศโดยวิธีใช้หนังสือเอกสารส่วนตัว แหล่งสารนิเทศที่ใช้พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศจากร้านขายหนังสือ ในขณะที่แหล่งสารนิเทศที่พึงพอใจมากที่สุดคือ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแหล่งสารนิเทศที่พึงพอใจคือ แหล่งสารนิเทศนั้นเป็นแหล่งใกล้ตัวใช้ได้สะดวก

สำหรับการใช้สารนิเทศพบว่าอาจารย์ใช้หนังสือตำรา หนังสือภาพ ของจริง เช่น ธรรมชาติ ภาพถ่ายแวคคูลัม ผลงานศิลปะและการออกแบบ สไลด์ ภาพ และหนังสืออ้างอิงในระดับมาก ใช้สารนิเทศสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ในระดับมากคือ สารนิเทศที่ผลิตภายใน 1 ปี และสารนิเทศที่มีอายุ 1-3 ปี และจากการศึกษาผลของการใช้สารนิเทศพบว่าอาจารย์เห็นว่าสารนิเทศที่นำมาใช้มีผลต่อการสอน การผลิตผลงานทางวิชาการ และการผลิตผลงานทางศิลปะและการออกแบบในระดับมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C10311 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCES

KEY WORD: INFORMATION SEEKING / INFORMATION USE / ART AND DESIGN FACULTY MEMBERS

JUTAMAS THOUNGNAK : INFORMATION SEEKING AND USE OF ART AND DESIGN FACULTY MEMBERS IN STATE UNIVERSITIES. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PIMRUMPAI PREMSMIT, D.A. 226 pp. ISBN 974-635-531-7

The purpose of this research was to study the objectives of information seeking, information seeking behavior, information sources, satisfaction with information source, information use and results of information use of art and design faculty members in States Universities. Questionnaires were used to collect data from 269 faculty members in 6 universities.

The research results indicate that most faculty members seek information for teaching and keeping abreast for current knowledge in the field, using personal resoures. Though bookstores are used by most faculty members as information source, they mostly satisfy with central libraries of their own institutions. The primary reason for choosing the most satisfied information source is convenient location.

Information materials highly used are textbooks, picture books, live models, e.g. nature, landscapes, works of art and design, slides, pictures and reference books. Faculty members mostly use art subjects at moderate level. They also used the information produced within 1 year and those produced 1-3 years ago at high level. Regarding results of information use, almost all faculty members consider that the information use highly affect teaching, and producing academic work along with art and design work.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์พิมพ์ พิมพ์พิมพ์

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมุติฐานในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2. ปรัชญาวรรณกรรม	9
ความหมายของสารนิเทศและสารนิเทศศิลปะ.....	9
รูปแบบสารนิเทศศิลปะ.....	10
สาขาวิชาของสารนิเทศศิลปะ.....	15
แหล่งสารนิเทศและแหล่งสารนิเทศศิลปะ.....	17
ผู้ใช้สารนิเทศศิลปะ.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
- งานวิจัยเกี่ยวกับผู้ใช้สารนิเทศศิลปะ.....	21
- งานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการใช้สารนิเทศของอาจารย์.....	23
การศึกษาสาขาศิลปะและการออกแบบในมหาวิทยาลัยของรัฐ.....	25
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
ตอนที่ 2 การแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบ.....	41
ตอนที่ 3 การใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบ.....	67
ตอนที่ 4 ผลของการใช้สารนิเทศ.....	149
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	167
สรุปและอภิปรายผล.....	167
ข้อเสนอแนะ.....	182
รายการอ้างอิง.....	185
ภาคผนวก.....	189
ก. แบบสอบถามเรื่องการแสวงหาและการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะ และการออกแบบในมหาวิทยาลัยของรัฐ.....	190
ข. ตารางทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญ (LSD).....	202
ประวัติผู้วิจัย.....	226

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนอาจารย์ประจำสาขาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	35
2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามมหาวิทยาลัยและคณะ.....	40
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ จำแนกตามแขนงวิชา.....	41
4	วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามแขนงวิชา.....	43
5	วิธีแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	46
6	วิธีแสวงหาสารนิเทศของอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ.....	50
7	แหล่งสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามแขนงวิชา.....	54
8	แหล่งสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ.....	57
9	แหล่งสารนิเทศที่อาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบพึงพอใจมากที่สุด จำแนกตามแขนงวิชา.....	60
10	เหตุผลที่พึงพอใจแหล่งสารนิเทศที่ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศ จำแนกตามแขนงวิชา.....	63
11	แหล่งสารนิเทศที่อาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบพึงพอใจมากที่สุด จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารนิเทศ.....	66
12	รูปแบบของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามแขนงวิชา.....	69
13	ระดับการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ จำแนกตามแขนงวิชา.....	74
14	รูปแบบของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ แสวงหาสารนิเทศ.....	78
15	ระดับการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ แสวงหาสารนิเทศ.....	82
16	สาขาวิชาของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามแขนงวิชา.....	90
17	ระดับการใช้สารนิเทศสาขาวิชาต่าง ๆ จำแนกตามแขนงวิชา.....	108
18	สาขาวิชาของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ แสวงหาสารนิเทศ.....	121
19	ระดับการใช้สารนิเทศสาขาวิชาต่าง ๆ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการแสวงหาสารนิเทศ.....	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามแขนงวิชา.....	140
21	ระดับความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามแขนงวิชา.....	142
22	ความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการ แสวงหาสารนิเทศ.....	145
23	ระดับความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ในการแสวงหาสารนิเทศ.....	148
24	ผลของการใช้สารนิเทศต่อการสอน จำแนกตามแขนงวิชา.....	151
25	ระดับผลของการใช้สารนิเทศต่อการสอน จำแนกตามแขนงวิชา.....	154
26	ผลของการใช้สารนิเทศต่อการผลิตผลงานทางศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	157
27	ระดับผลของการใช้สารนิเทศต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ จำแนกตามแขนงวิชา.....	160
28	ผลของการใช้สารนิเทศต่อการผลิตผลงานทางศิลปะและการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	163
29	ระดับผลของการใช้สารนิเทศต่อการผลิตผลงานทางศิลปะ และการออกแบบ จำแนกตามแขนงวิชา.....	166

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศจี จันทวิมล ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ และอาจารย์จินดารัตน์ เบอรพันธุ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยและเนื่องจากทุนวิจัยบางส่วนได้มาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ปริญญา ตันติสุข และอาจารย์ถาวร โกอุดมวิทย์ ที่ให้คำแนะนำทางด้านศิลปะอันมีประโยชน์ยิ่งต่องานวิจัย และขอขอบพระคุณอาจารย์สาขาศิลปะและการออกแบบทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม รวมทั้งผู้ที่กรุณาช่วยเหลือเก็บรวบรวมแบบสอบถามทุกท่าน

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณพ่อ แม่ และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานจนทำให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬามาศ ถึงนาค